

УКРАЇНА

(19) UA (11) 40901 (13) A

(51) 7 A61K35/78, G01N33/541

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ АНТИМІКРОБНОЇ АКТИВНОСТІ БАКТИСУБТІЛА

(21) 2000105838

(22) 16.10.2000

(24) 15.08.2001

(46) 15.08.2001, Бюл. № 7, 2001 р.

(72) Коваль Галина Дмитрівна, Сидорчук Ігор
Йосипович, Магальяс Віктор Миколайович,
Кшемінська Марта Вікторівна, Міхеев Андрій
Олександрович, Ляшук Руслана Петрівна(73) БУКОВИНСЬКА ДЕРЖАВНА МЕДИЧНА АКА-
ДЕМІЯ(57) 1. Спосіб визначення антимікробної активності
бактисубтіла за умов сумісного культивування
мікроорганізмів в живильному середовищі, який
відрізняється тим, що сумісно культивують па-тогенні та умовно патогенні ентеробактерії,
стафілококи у м'ясопептонному бульйоні та з
дріжджоподібними грибами роду *Candida* у сере-
довищі Сабуро.2. Спосіб по п.1, який відрізняється тим, що па-
тогенними та умовно патогенними ентеробакте-
ріями є штами *Escherichia coli* K 12, *Escherichia coli*
Hly+, *Escherichia coli* O55:K59, *Klebsiella freundii*.3. Спосіб по п.1, який відрізняється тим, що
стафілококами є штам *Stafilococcus aureus*
ATCE25923 та антибіотикорезистентний штам
Stafilococcus aureus.4. Спосіб по п.1, який відрізняється тим, що дрі-
жджоподібними грибами є штами *Candida albicans*
7 та *Candida albicans*.

Винахід відноситься до галузі медицини, а са-
ме до мікробіології, і може бути використаним в ек-
спериментах та клініці для вивчення та лікування киш-
кових дисбактеріозів, які виникають у результаті ін-
фекційних та неінфекційних захворювань.

Однією із проблем сучасної клінічної гаст-
роентерології, а також терапії інфекційних зах-
ворювань є порушення кишкового біоценозу,
частота якого досягає у дітей 70-90%, а у дорос-
лих - від 42 до 88%. У більшості випадків по-
рушення біоценозу кишечника є ускладнення ін-
фекційних та неінфекційних захворювань. Дис-
бактеріози у всіх випадках погіршують перебіг як
інфекційного, так і соматичного захворювання,
порушують стан здоров'я, знижують як неспе-
цифічну, так і специфічну імунну протиінфекцій-
ну резистентність організму людини.

Одним із загальноприйнятих методів по-
передження та лікування порушень мікроекології
кишечнику є використання пробіотиків - лікарських
препаратів, що містять бактерії, які входять до скла-
ду автохтонних облигатних мікроорганізмів. В ок-
ремих випадках використовують транзиторні бак-
терії (бактисубтіл та інші). Саме останні привер-
тають до себе на сьогодні увагу лікарів, оскільки
бактисубтіл містить *B.cereus*, що продукують ре-
комбінантний інтерферон.

Задачею запропонованого винаходу є спосіб
визначення антимікробної активності бактисубтілу

(бактерійний препарат фірми Hoest Marion Rassel
(США).

Поставлена задача досягається тим, що ан-
тимікробну активність *Bacillus cereus* IP5832 (мік-
роорганізм, що складає активний лікувальний фак-
тор бактисубтіла) стосовно до клінічних тест-шта-
мів ентеробактерій, стафілококів та кандид, ви-
ділених від хворих на неспецифічні захворювання
легень (хронічні бронхіти, бронхіальна астма)
м.Чернівці, вивчали методом сумісного культи-
вування в м'ясопептонному бульйоні (МПБ) окре-
мо з ентеробактеріями, стафілококами та в рідко-
му середовищі Сабуро - з кандидами. В роботі ви-
користовували одностодові культури мікроба-анта-
гоніста, ентеробактерій та стафілококів. Бактеріо-
логічним методом визначали кількість життєздат-
них (колонійутворюючих) клітин мікроба-антагоні-
ста та тест-штамів у живильному середовищі.

В пробірці (4,5 мл) засівали 1,2 мільярда
мікробних клітин в 1 мл (1,2 млрд/мл - $11,3 \pm 0,07$
lg КУО/мл) *B.cereus* і таку ж кількість тест-штаму.
Через 24 години (добу) сумісної інкубації із про-
бірок відбирали по 0,1 мл інкубаційної суміші і го-
тували 10-кратні розведення у стерильному фіз-
розчині. Із всіх пробірок титраційного ряду висіва-
ли по 1 мл на тверде живильне середовище (МПА
і Сабуро) і інкубували впродовж доби, а на сере-
довищі Сабуро - 2 доби. По закінченню цього періоду

інкубації підраховували колонії тест-штамів, що виросли на відповідному середовищі.

Вихідний популяційний рівень життєздатних (колоніютворючих) еталонних музейних (*S.aureus* ATCE 25923, *C.albicans* 7, *E.coli* K 12) та клінічних тест-штамів мікроорганізмів в дослідних пробірках не відрізнявся від популяційного рівня в контрольних пробірках, куди не вносився мікроб-антагоніст ($p>0,05$) (таблиця 1).

Через 24 години сумісного інкубування мікроба-антагоніста і тест-штамів різних видів музейних та клінічних штамів мікроорганізмів визначено, що мікроб-антагоніст (*B.cereus*) призводить до зниження популяційного рівня як музейного штаму золотистого стафілокока. Найбільш виражена інгібуюча активність бактисубтіла через 24 години встановлена стосовно музейного штаму ешерихій, а також гемолітичних та ентеропатогенних клінічних варіантів кишкових паличок та умовно патогенних ентеробактерій (цитробактера і клебсієл), які найчастіше виявляються у хворих на кишковий дисбактеріоз. Бактисубтіл через 24 години практично не впливає на популяційний рівень дріжджеподібних грибів роду *Candida*.

Сумісне культивування мікроба-антагоніста з тест-штамами впродовж 2-х діб визначило посилення антагоністичної дії мікроба-антагоніста (бактисубтіла) на стафілококи та ентеробактерії. Більш інтенсивна інгібуюча дія бактисубтіла на популяційний рівень патогенних та умовно патогенних ентеробактерій встановлена через 48 годин. Сумісне культивування впродовж 2 діб бактерійного препарату і дріжджеподібних грибів стимулює розвиток останніх, і їх популяційний рівень при цьому зростає.

При сумісному культивуванні бактисубтіла з клінічними та музейними тест-штамами впродовж 3 діб продовжував зменшуватися популяційний рівень клінічних та музейних штамів стафілокока.

Популяційний рівень контрольних культур клінічного та музейного штамів ентеробактерій залишається на рівні 3-х добового періоду. Популяційний рівень цих же тест-ентеробактерій продовжує знижуватися. Популяційний рівень кандид, що культивуються впродовж 72 годин разом із бактисубтілом, ідентичний такому ж показнику контрольних дослідів.

Продовження сумісного культивування бактисубтіла з музейними та клінічними штамами стафілококів, ентеробактерій та кандид впродовж 96 годин (4 доби) показало, що *B.cereus* продовжує значно знижувати популяційний рівень музейних та клінічних антибіотикорезистентних штамів стафілококів, особливо патогенних та умовно патогенних ентеробактерій. В цей період спостерігається незначне зниження популяційного рівня кандид.

Через 7 днів бактисубтіл не впливає на популяційний рівень стафілококів, особливо на клінічні штами, але продовжується значне (майже в 2 рази) зниження популяційного рівня патогенних та умовно патогенних ентеробактерій (гемолітичних та ентеропатогенних ешерихій, цитробактера і клебсієл). При цьому значно підсилюється вплив бактисубтіла на популяційний рівень кандид ($8,85\pm 0,08$ lg КУО/мл проти $11,89\pm 0,06$ lg КУО/мл в контролі).

Тобто, бактисубтіл за сумісного культивування починає знижувати популяційний рівень умовно патогенних стафілококів вже через 24 години і такий вплив зберігається до 4-х діб. Після цього інгібуюча дія на популяційний рівень поступово знижується і через 7 діб її дія призупиняється, тобто бактисубтіл ефективний тільки впродовж перших 4-х діб.

Таким чином, застосування даної методики дозволяє встановити антимікробну активність бактисубтілу стосовно патогенних та умовно патогенних ентеробактерій, стафілококів та дріжджеподібних грибів роду *Candida*. Це вказує на відповідність даного винаходу критерію "позитивний ефект".

Вплив бактисубтіла на популяційний рівень патогенних та умовно патогенних мікроорганізмів

Мікроорганізми	К-ть штамів	Популяційний рівень (в lg КУО/мл)		
		Контроль	Дослід	p
Вихідний популяційний рівень				
S.aurerus ATCE25923	1	11,17±0,02	11,10±0,03	>0,05
S.aurerus (антибіотико-резистентні)	7	11,17±0,02	11,08±0,04	>0,05
E.coli K12	1	10,13±0,05	10,08±0,04	>0,05
E.coli Hly ⁺	3	10,16±0,08	10,03±0,02	>0,05
E.coli O55:K59	3	10,12±0,05	10,05±0,02	>0,05
C.freundii	2	10,09±0,03	10,03±0,02	>0,05
K.pneumoniae	3	9,98±0,03	9,85±0,05	>0,05
C.albicans 7	1	6,93±0,07	7,14±0,05	>0,05
C.albicans	5	6,95±0,06	7,14±0,07	>0,05
Через 24 години інкубації				
S.aurerus ATCE25923	1	13,15±0,09	12,14±0,04	<0,05
S.aurerus (антибіотико-резистентні)	7	13,18±0,09	12,17±0,02	<0,05
E.coli K12	1	14,11±0,04	11,12±0,03	<0,001
E.coli Hly ⁺	3	14,09±0,04	11,10±0,04	<0,001
E.coli O55:K59	3	14,13±0,04	11,13±0,01	<0,001
C.freundii	2	14,11±0,04	11,10±0,05	<0,001

Продовження таблиці

Мікроорганізми	К-ть штамів	Популяційний рівень (в Іg КУО/мл)		
		Контроль	Дослід	p
K.pneumoniae	3	14,09±0,04	11,17±0,03	<0,001
C.albicans 7	1	8,10±0,06	8,03±0,14	>0,05
C.albicans	5	8,11±0,06	8,07±0,07	>0,05
Через 48 годин інкубації				
S.aureus ATCE25923	1	14,14±0,04	10,95±0,07	<0,001
S.aureus (антибіотико-резистентні)	7	14,15±0,04	10,82±0,05	<0,001
E.coli K12	1	15,23±0,03	10,21±0,03	<0,001
E.coli Hly ⁺	3	15,27±0,03	10,18±0,02	<0,001
E.coli O55:K59	3	15,21±0,03	10,17±0,04	<0,001
C.freundii	2	15,26±0,03	10,18±0,03	<0,001
K.pneumoniae	3	15,29±0,03	10,22±0,02	<0,001
C.albicans 7	1	8,95±0,06	10,18±0,06	<0,01
C.albicans	5	8,97±0,06	10,12±0,07	<0,01
Через 72 години				
S.aureus ATCE25923	1	13,20±0,07	10,19±0,08	<0,001
S.aureus (антибіотико-резистентні)	7	13,21±0,07	10,13±0,08	<0,001
E.coli K12	1	15,23±0,03	10,14±0,03	<0,001
E.coli Hly ⁺	3	15,19±0,04	10,13±0,03	<0,001
E.coli O55:K59	3	15,21±0,03	10,14±0,04	<0,001
C.freundii	2	15,18±0,05	10,13±0,02	<0,001
K.pneumoniae	3	15,16±0,03	10,24±0,02	<0,001
C.albicans 7	1	10,24±0,02	10,12±0,07	>0,05
C.albicans	5	10,17±0,03	10,07±0,02	>0,05
Через 96 годин (4 доби)				
S.aureus ATCE25923	1	12,13±0,03	9,14±0,05	<0,001
S.aureus (антибіотико-резистентні)	7	12,15±0,07	9,08±0,06	<0,001
E.coli K12	1	14,18±0,02	9,10±0,02	<0,001
E.coli Hly ⁺	3	14,15±0,03	9,07±0,03	<0,001
E.coli O55:K59	3	14,21±0,04	9,13±0,05	<0,001
C.freundii	2	14,17±0,03	9,19±0,05	<0,001
K.pneumoniae	3	14,14±0,04	9,28±0,03	<0,001
C.albicans 7	1	11,02±0,08	10,18±0,05	<0,05
C.albicans	5	11,03±0,09	10,11±0,02	<0,05
Через 7 діб				
S.aureus ATCE25923	1	11,89±0,07	11,17±0,04	<0,05
S.aureus (антибіотико-резистентні)	7	11,87±0,06	11,81±0,07	>0,05
E.coli K12	1	16,08±0,04	7,89±0,05	<0,001
E.coli Hly ⁺	3	16,09±0,05	8,03±0,03	<0,001
E.coli O55:K59	3	16,08±0,05	8,10±0,04	<0,001
C.freundii	2	16,03±0,04	8,13±0,02	<0,001
K.pneumoniae	3	16,05±0,05	8,20±0,04	<0,001
C.albicans 7	1	11,89±0,06	8,89±0,06	<0,001
C.albicans	5	11,97±0,08	8,85±0,08	<0,001

Тираж 50 екз.

Відкрите акціонерне товариство «Патент»
Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
(03122) 3 – 72 – 89 (03122) 2 – 57 – 03
